Rok IV. Nr. 10/11.

DZIENNIK URZĘDOWY

Wydziału Oświecenia Publicznego

Województwa Śląskiego

KATOWICE. 1. listopada 1927.

TREŚĆ:

Rozporządzenia i okólniki.

Poz. 143.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 7. kwietnia 1927 r.

w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa o wykonaniu art. 57 ustęp ostatni ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23. maja 1924 r.

Na mocy art. 57 ustęp ostatni ustawy z dnia 23. maja 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 609) zarządza się co następuje:

§ 1. Szkoły i wyższe zakłady naukowe, których uczniom, względnie zwyczajnym słuchaczom przysługuje odroczenie terminu odbycia służby w wojsku stałem zgodnie z art. 57 pkt. a, b i c ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej są oznaczone w załączniku 1, a zakony. których nowicjat daje te same uprawnienia, w załączniku 2 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 30. czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 446) oraz załącznik 2 do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 24. marca 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 253).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

Minister Spraw Wojskowych: **J. Piłsudski.**

Minister Rolnictwa: **K. Niezabytowski.**

Minister Przemysłu i Handlu: **E. Kwiatkowski.**

Załącznik 1 do rozp. Ministra Wyznań Religijnych i Ośw. Publ. z dnia 7. kwietnia 1927 r. (poz. 697).

Szkoły, wyższe zakłady naukowe, zakłady teologiczne, których uczniowie, zwyczajni słuchacze, alumni mają prawo korzystania z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałem w myśl przepisów art. 57 punkty a), b) i c) ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

16. Województwo śląskie.

A) Szkoły średnie ogólnokształcące.

1. Bielsko — Państwowe Gimnazjum Męskie.
2. „ — Państwowe Gimnazjum Męskie z niemieckim językiem nauczania.

3. Cieszyn — Państwowe Gimnazjum Męskie im. A. Osuchowskiego.
4. Cieszyn — Państwowe Gimnazjum Męskie z niemieckim językiem nauczania.
5. Katowice — Państwowe Gimnazjum Męskie.
6. „ — Miejskie Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze wraz ze szkołą mniejszości językowej niemieckiej.
7. Królewska Huta — Państwowe Gimnazjum Męskie Klasyczne.
8. „ „ — Państwowe Gimnazjum Męskie Matematyczno-Przyrodnicze.
9. Lubliniec — Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne im. A. Mickiewicza.
10. Mikołów — Państwowe Gimnazjum Męskie.
11. Mysłowice — Państwowe Gimnazjum Męskie.
12. Nowy Bytom — Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne im. Władysława Reymonta.
13. Pszczyna — Państwowe Gimnazjum Męskie im. Bolesława Chrobrego.
14. Rozdzień — Komunalne Gimnazjum Koedukacyjne.
15. Ruda — Komunalne Gimnazjum Męskie im. Stanisława Staszica.
16. Rybnik — Państwowe Gimnazjum Męskie.
17. Siemianowice — Komunalne Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze.
18. Szarlej — Komunalne Gimnazjum Męskie.
19. Tarnowskie Góry — Państwowe Gimnazjum Męskie.
20. Żory — Miejskie Progimnazjum Męskie.

B) Szkoły zawodowe.

a) we wszystkich klasach względnie kursach.

1. Bielsko — Państwowa Szkoła Przemysłowa. Wydziały: mechaniczny, włokieniczy i farbiarski (praktyka jednoroczna).
2. Cieszyn — Państwowa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego.
3. Tarnowskie Góry — Szkoła Górnicza.

b) tylko w ostatniej klasie, na jeden rok.

1. Bielsko — Szkoła Mistrzów Mechaniczno-Technicznych i Elektrotechnicznych przy Państwowej Szkole Przemysłowej.
2. Królewska Huta — Szkoła Mechaniczna i Hutnicza (oddział mistrzów maszynowych).

C) Seminarja nauczycielskie.

1. Bobrek przy Cieszynie — Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie.
2. Bielsko — Seminarjum Nauczycielskie Ewangelickie Męskie (k) Magistratu miasta.
3. Mysłowice — Państwowe Seminarjum Nauczycielskie im. Adama Mickiewicza.
4. Pszczyna — Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie.

5. Tarnowskie Góry — Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Męskie.

II. Niższe szkoły rolnicze (ogrodnicze, mleczarskie) i t. p. działające na mocy ustawy z dnia 9-go lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 398).

Województwo Śląskie.

1. Międzyświecie, roln.
2. Rybnik, roln.
3. Tarnowskie Góry, roln.

144.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5. sierpnia 1927 r.

o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 9. października 1924 roku w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich.

Na podstawie art. 1. ustawy z dnia 26. września 1922 r., dotyczącej kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 828) zarządzam co następuje:

§ 1. Do § 35 rozporządzenia z dnia 9. października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. U. R. P. Nr. 91, poz. 859) wprowadza się nowy punkt d) treści następującej:

„d) Kandydaci, którzy ukończyli dwuletni kurs (od r. 1925/26 do r. 1926/27) przy Studjum Wychowania Fizycznego w Poznaniu."

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Dr. Dobrucki.**

145.

ROZPORZĄDZENIE

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 24. sierpnia 1927 r.

o zniesieniu okręgu szkolnego białostockiego.

Na podstawie art. 2 i 10 ustawy z dnia 4. czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) tudzież na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13. kwietnia 1922 r, (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 279) w przedmiocie rozciągnięcia tej ustawy na województwa: nowogródzkie, wołyńskie i poleskie oraz na powiaty: białowieski, grodzieński i wołkowyski województwa białostockiego, zarządzam co następuje:

§ 1. Okręg szkolny białostocki znosi się i włącza do okręgu szkolnego warszawskiego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1-go października 1927 r. Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie sprzeczne z niem rozporządzenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

146.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 16. sierpnia 1927 r.
w sprawie dozwolenia do użytku w średnich szkołach zawodowych niżej wymienionych wydawnictw.

Zaliczam niżej wymienione wydawnictwa w poczet dozwolonych dla uczniów średnich szkół zawodowych i dokształcających kursów zawodowych:

Andruchowicz T., Roland E. i Wrażaj Wł., Rysunki maszynowe ich wykonanie i czytanie. Przedm. E. T. Geislera. Lwów. Księg. St. Kohlera.

Gimbut B., Uszkodzenia i niedokładności w maszynach elektrycznych prądu stałego i zmiennego. Warszawa. Księg. J. Lisowskiej. 1923.

Warszawa, dnia 25. sierpnia 1927 r. (Nr. II. 11868/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

147.

ROZPORZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 26. sierpnia 1927 r.
w sprawie dozwolenia do użytku uczniów II kursu seminarjów nauczycielskich niżej wymienionego wydawnictwa.

Zaliczam niżej wymienione wydawnictwo w poczet dozwolonych i ustalam dla niego kwalifikację następującą:

Jerzy Mihułowicz. Arytmetyka i algebra. Podręcznik dla seminarjów nauczycielskich. Część II. Warszawa, Książnica-Atlas, 1926.

Podręcznik dozwolony dla uczniów II kursu seminarjów nauczycielskich.

Warszawa, dnia 26. sierpnia 1927 r. (Nr. II. 11991/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

148.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 13. września 1927 r.
w sprawie dozwolenia do użytku książek w szkołach średnich ogólnokształcących.

Zaliczam niżej wymienioną książkę w poczet dozwolonych do użytku w szkołach średnich ogólno-kształcących typu matematyczno-przyrodniczego:

Bronisław Duchowicz, Chemja szkolna. Część druga. Chemja organiczna. Lwów, K. S. Jakubowski, 1926.

Warszawa, dnia 13. września 1927 r. (Nr. II. 13025/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

149.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 17. września 1927 r.
w sprawie książki pomocniczej dla nauczycieli szkół powszechnych i uczniów seminarjów nauczycielskich.

Zaliczam niżej wymienione wydawnictwo w poczet książek **pomocniczych dla nauczycieli szkół powszechnych i uczniów seminarjów** nauczycielskich.

James W., Pogadanki psychologiczne. Z drugiego wydania angielskiego przełożyła I. Moszczeńska. Wydanie piąte. Warszawa. M. Arct. 1927.

Warszawa, dnia 17. września 1927 r. (Nr. II. 13326/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

150.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
z dnia 27. września 1927 r.
w sprawie dozwolenia do użytku książek dla uczniów IV. i V. kursu seminarjów nauczycielskich.

Zaliczam niżej wymienioną książkę w poczet dozwolonych i ustalam dla niej kwalifikację następującą:

Zenon Klemensiewicz, Metodyka nauczania głosowni opisowej w gimnazjum. Lwów-Warszawa, Książnica-Atlas, 1926, podręcznik dozwolony dla uczniów IV. i V. kursu seminarjów nauczycielskich.

Warszawa, dnia 27. września 1927 r. (Nr. II. 14311/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

151.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Województwa Śląskiego w sprawie ścisłości wymagań przy nauczaniu, promocjach i egzaminach.

Poziom przygotowania uczniów i abiturjentów szkół średnich nasuwa częstokroć poważne zastrzeżenia. Wobec tego przypominam i podkreślam słowa, wypowiedziane w „Programie naukowym szkoły średniej" (str. 128 i 129), względnie w „Zasadach planu nauczania w szkole średniej" (str. 109): „Ograniczenie ilości przedmiotów, skupienie pracy i myśli uczniów pozwoli wprowadzić do szkoły atmosferę gruntowności, wytężonej pracy, zainteresowania. W związku z tem musi pozostawać **wysoka skala i ścisłość wymagań,** potrzebna dla **eliminowania** jednostek, nie nadających się do wyższego kształcenia"...

Zanim będą wydawane obszerniejsze wskazówki, zarządzam narazie co następuje:

1) Słusznego postulatu rozległego uwzględnienia celów formalnych nauczania nie należy utożsamiać **z lekceważeniem materjału nauki.** Każdemu stopniowi w przebiegu wykształcenia szkolnego odpowiada pewien zasób **podstawowych wiadomości,** które winny być nietylko rozważone, ale również **utrwalone i zapamiętane.**

Ze sprawą przyswojenia — na trwale — minimum wiadomości wiąże się ściśle także zagadnienie nabycia **sprawności** w wykonywaniu określonych czynności i zadań (techniczna biegłość w rachowaniu, pisanie ortograficzne i t. d.; wielkie znaczenie należy przywiązywać do umiejętności poprawnego, jasnego i zwięzłego **wypowiadania się** w słowie i piśmie, zwłaszcza w zakresie tematów nauki).

2) Aby osiągnąć właściwy poziom przygotowania uczniów, należy — obok środków pozytywnych jak: **wytężona praca nauczyciela, umiejętna metoda nauczania** i t. p. — stosować **przez cały ciąg nauk poważną egzekutywę.** Uczniowie i uczenice, którzy nie zdobyli naprawdę dostatecznego przygotowania, nie powinni przechodzić do następnej klasy. Ścisłość wymagań obowiązuje zwłaszcza przy promowaniu z klasy III do IV, czyli do klasy I gimnazjum wyższego", jest to bowiem według planów ministerjalnych początek nowego cyklu, wymagający starannej selekcji. Młodzież niedość przygotowaną należy zatrzymać na rok drugi w klasie III, inaczej zaś uzdolnioną, niż wymaga dalszy bieg pracy w gimnazjum, kierować do szkół zawodowych i życia praktycznego. W dalszym ciągu nauki szkolnej szczególną ostrożność stosować należy przy promowaniu do klas VII i VIII ze względu na bliskość egzaminu dojrzałości oraz na to, że postępy i rozwój ucznia w klasach IV—VI mogą już rzucić stosunkowo wyraźne

światło bądź na właściwy poziom i rodzaj, bądź na bruk uzdolnień do przyszłych studjów wyższych.

3) Narówni z promowaniem ważny czynnik stanowi **przyjmowanie** nowych uczniów, zwłaszcza do klas I i IV, oraz do VII i VIII. Szkoły państwowe winny brać jedynie materjał **należycie przygotowany** również w tych wypadkach, gdyby **z braku kandydatów miały powstać wolne miejsca;** — tembardziej zaś przy nadmiarze zgłaszającej się młodzieży nie wolno odstępować od tej zasady na korzyść kandydatów, skądinąd posiadających pierwszeństwo, ale niedość uzdatnionych. Szkoły prywatne, dbające o swój poziom i uprawnienia, winny również ustalić bardzo poważny stosunek do sprawy przyjmowania. Przyjmowanie ucznia lub uczenicy do klasy VIII szkoły państwowej lub prywatnej może się odbywać na całym obszarze Rzeczypospolitej jedynie za każdorazowem zezwoleniem Kuratorjum, opartem na dokładnej ocenie okoliczności. W ten sposób rozszerzam stosowanie przepisu, obowiązującego dotychczas w części okręgów szkolnych.

4) Wreszcie polecam, aby na egzaminach dojrzałości już w roku bieżącym stosowano wysoką skalę i ścisłość wymagań w myśl powyżej wskazanych zasad, we wszystkich zaś wypadkach, gdzie może zachodzić obawa zbytniej pobłażliwości, a więc, gdy chodzi o abiturjentów szkół słabszych, należy rozwinąć szczególniejszą kontrolę i czujność.

Warszawa, dnia 9. maja 1927 r. (Nr. II. P. 5515/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

152.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Województwa Śląskiego

w prawie poziomu naukowego szkół średnich ogólnokształcących.

W celu dalszego, stopniowego podnoszenia poziomu naukowego szkół średnich, przypominam mój okólnik z dnia 9. maja 1927 r. Nr. II. 5515/27 w sprawie ścisłości wymagań przy nauczaniu, promocjach i egzaminach, i polecam dokładne stosowanie go nadal. Aby uchronić młodzież, rozpoczynającą naukę w szkole średniej, od bezużytecznej straty czasu i zawodów, władze szkolne winny od początku poddać wyjątkowo bacznej obserwacji nowoprzyjętych uczniów klas pierwszych. Ponieważ warunki egzaminu wstępnego: podniecenie ucznia, liczba zdających, krótkotrwałość egzaminu, nie dają dostatecznej rękojmi trafnej oceny kandydata, zwłaszcza jego zdolności i pilności, dłuższe badanie, dokonywane przez ogół nauczycieli i wychowawców klasy I-ej, powinno w ciągu

pierwszego półrocza z dostateczną ścisłością ustalić, czy uczeń nadaje się do szkoły średniej, czy też należy go skierować na inną drogę. Z tego też powodu wizytacje klas pierwszych przez dyrektora gimnazjum i wspólne narady ich nauczycieli i wychowawców winny być jak najczęstsze.

Tych samych zasad przestrzegać należy w klasie IV-ej i VII-ej. Selekcja, dokonana tu dość wcześnie, umożliwi przejście młodzieży do szkół zawodowych i uchroni ją od straty roku.

Ten sam sposób postępowania należy zalecić szkołom prywatnym, zwłaszcza żeńskim. Wizytatorzy zwrócą specjalną uwagę na ścisłość, z jaką szkoły te oceniają postępy uczniów (uczenic), i przy przedstawianiu wniosków o prawa szkół państwowych wezmą to pod szczególną uwagę.

Szkoła musi nadto roztoczyć troskliwą opiekę nad pozaszkolnem życiem młodzieży. W tym też celu obowiązana jest do ścisłej współpracy z rodziną i domem ucznia, ta bowiem tylko ścisła współpraca zapewnia dobre wychowanie młodzieży.

Warszawa, dnia 22. sierpnia 19297 r. (Nr. II. P. 11771/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

153.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcacych w sprawie programu geografji w szkołach średnich ogólnokształcących.

Powołując się na rozporządzenie z dnia 26 października 1926 r. (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 15/177, poz. 197), Ministerstwo przypomina, że w r. 1927/28 nauka geografji w gimnazjum wyższem winna obejmować w klasie IV-ej Polskę w wymiarze 2 godzin tygodniowo według dołączonego programu; w klasie V-ej — Polskę w wymiarze 2 godzin według dotychczasowego programu; w klasie VIII-ej naukę o Polsce współczesnej w obowiązującym wymiarze 4-ch godzin, z czego dwie godziny poświęcić należy, zgodnie z cytowanem rozporządzeniem, na geografję Polski ze szczególnem uwzględnieniem stosunków gospodarczych.

O ile niema w szkole nauczyciela, któryby mógł udzielać — z pomyślnym wynikiem — całości nauki o Polsce współczesnej, należy dwie godziny, poświęcone tematom geograficzno-gospodarczym, powierzać nauczycielowi geografji, pozostałe zaś dwie godziny, przeznaczone na zagadnienia polityczno-obywatelskie, nauczycielowi historji. Stopień na świadectwie winien być jeden (wspólny dla historji i geografji), uzgodniony między obu nauczy-

cielami; w żadnym razie nie może być on jednak dostateczny, jeśli w którejkolwiek części przedmiotu wiadomości ucznia są wyraźnie niedostateczne.

Warszawa, dnia 24 sierpnia 1927 r. (Nr. II. P. 11867/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

Załącznik do Nr. II. P. 11867/27.

Program geografji w klasie IV.

(2 godziny tygodniowo).

POLSKA.

A. Szereg obrazów geograficznych z obszaru Rzeczypospolitej jako podstawa do wytworzenia ogólnego obrazu Polski, np. Tatry z Podhalem, przełom Dunajca przez Pieniny; Beskid Zachodni ze źródłami Wisły, Huculszczyzna; zagłębie naftowe, Wieliczka.

Zagłębie Śląskie. Grzbiet Krakowsko-Częstochowski; Kraków. Góry Ś-to Krzyskie. Podole, Lwów.

Polesie z puszczą Białowieską. Nizina Mazowiecka, Warszawa, Łódź. Nizina Wielkopolska, Poznań.

Pomorze z wybrzeżem, Gdynia, Gdańsk, Pojezierze Wileńskie, Wilno.

B. Ogólny obraz Polski: rzeźba powierzchni, klimat, hydrografja, świat roślinny i zwierzęcy. Człowiek, osadnictwo i stosunki ludnościowe. Oświata. Przemysł i komunikacja. Naturalne krainy Polski i ich opis. Granice państwa polskiego; ustrój polityczny Rzeczypospolitej. Podział państwa administracyjny (przegląd i opis województw), szkolny, kościelny, wojskowy. Polacy poza granicami państwa.

C. Pożądane odbycie trzech lub czterech kilkodniowych wycieczek (góry, wybrzeże morskie, ogniska przemysłu, wielkie miasta i t. p.).

D. Zaleca się przerobienie następujących ćwiczeń bądź to w czasie lekcyj, bądź jako pracy domowej, już to w kółku geograficznem:

1. ćwiczenia ze skalą: a) $\frac{\text{odległość na mapie}}{\text{odległość w terenie}} = \text{skala}$; mając dwie wielkości, znaleźć trzecią, b) obliczanie skali z długości 1° południka na mapie.

2. wyznaczanie z mapy współrzędnych geograficznych,

3. kreślenie profilów Tatr na podstawie mapy Zwolińskiego (1 : 37500), gór Świętokrzyskich na podstawie mapy prof. S. Lencewicza (1 : 225000),

4. pomiar długości rzek przy pomocy cyrkla, paska papierowego, krzywomierza; obliczanie spadku rzek; wyznaczanie na mapie topograficznej działów rzecznych na kalce,

5. wykresy klimatologiczne,
6. stwierdzanie zależności osadnictwa od terenu i hydrografji (Podole a Wileńszczyzna),
7. układanie marszrut według wydawnictwa „Urzędowy rozkład jazdy" („Ruch") i według mapy,
8. pomiary powierzchni państwa, województw, powiatów i t. p. przy pomocy kalki milimetrowej, przy pomocy ważenia.
9. sporządzanie map reljefowych.

154.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Województwa Śląskiego, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących, Zawodowych i Seminarjów Nauczycielskich w sprawie regulaminu pracy wychowawczej w szkołach średnich.

Głównem zadaniem każdej szkoły powinno być wychowanie młodego pokolenia na zdrowych fizycznie i moralnie oraz uspołecznionych, twórczych państwowo obywateli.

Podstawą wychowania **indywidualnego** winno się stać właściwe wyzyskanie naturalnego dążenia młodzieży do osiągnięcia dzielności fizycznej i duchowej oraz kształcenie poczucia godności osobistej, odpowiedzialności za własne postępowanie i obowiązkowości.

W wychowaniu **obywatelskiem** należy wyzyskać tkwiące w duszy młodzieży popędy społeczne, należy na gruncie szkolnym znaleźć właściwe formy na ich zaspakajanie i kształcenie. W codziennem życiu szkolnem dużą rolę odgrywać powinno budzenie uczucia łączności z własną szkołą, potrzymywanie troski o jej dobro, kształcenie poczucia szczerego szacunku dla niej, jako dla instytucji, na której terenie młodzież rozpoczyna swe życie społeczne i obywatelskie, uznawanie jej autorytetu, jako podstawy życia szkolnego, ładu i organizacji pracy. Za rzecz podstawową należy uważać, by, w myśl zasad Konstytucji, szkoła była środowiskiem zgodnego współżycia wszystkich uczniów bez różnicy narodowości, religji lub pozycji społecznej i stanu majątkowego rodziców.

Powyższe zasady niechaj będą tymczasową najogólniejszą wskazówką przy wykonywaniu pracy wychowawczej według ogłoszonego równocześnie regulaminu.

Zgodnie ze stanem dotychczasowym regulamin ten przewiduje przedewszystkiem instytucję t. zw. opiekunów pojedyńczych klas szkolnych. Z pośród obowiązków opiekunów klasowych na pierwszy plan regulamin wysuwa obowiązek możliwie dokładnego poznania młodzieży, uczęszczającej do danej klasy. Regulamin dąży

w tym wypadku do tego, by w Radzie Pedagogicznej danej szkoły był przynajmniej jeden jej członek, znający możliwie dobrze psychikę oraz warunki życia wszystkich uczniów danej klasy, gdyż bez tej znajomości skuteczność oddziaływania wychowawczego nie da się pomyśleć.

Jako zasadę dla wielu szkół nową, regulamin wprowadza instytucję t. zw. wychowawców pecjalnych. Potrzeba takich wychowawców pochodzi przedewszystkiem stąd, że niektóre dziedziny pracy wychowawczej nie powinny być ujmowane w formę oddziaływania na poszczególne klasy szkolne, gdyż wymagają one jednolitego organizowania pracy młodzieży z różnych klas, niekiedy nawet całej młodzieży danej szkoły. Pozatem potrzeba t. zw. wychowawców specjalnych wynika z faktu, że są pewne działy pracy wychowawczej, wymagające specjalnego talentu, a częstokroć również specjalnej wiedzy i umiejętności, rzadko posiadanej przez wszystkich opiekunów klasowych.

Licząc się z tą okolicznością, regulamin pozostawia Kuratorjum możność decyzji, jakie specjalne działy pracy wychowawczej w danej szkole wprowadzić. Decyzja ta winna być więc w każdym poszczególnym wypadku uzależniona przedewszystkiem od tego, jaki dział pracy może być w danej szkole dobrze przeprowadzony ze względu na obecność w gronie nauczycielskiem tej szkoły odpowiedniego kierownika. Oczywiście regulamin nie sprzeciwia się równoczesnemu pełnieniu przez jedną osobę obowiązków opiekuna klasowego i wychowawcy specjalnego.

Przy powiększeniu liczby wychowawców i wogóle przy ożywieniu pracy wychowawczej w danej szkole tem bardziej staje się odpowiedzialną i ważną rola dyrektora szkoły. Poza kontrolą i ogólnem kierownictwem pracą wychowawczą, szczególnem jego zadaniem jest czuwanie, aby zakresy pracy poszczególnych wychowawców nie kolidowały ze sobą, ale stanowiły jednolitą platformę oddziaływania wychowawczego, skierowanego do jednego ogólnego celu.

W związku z powyższemi na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4. czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 50, poz. 304), oraz art. 27 i 28 ustawy z dnia 1. lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) polecam ścisłe stosowanie dołączonego Regulaminu pracy wychowawczej w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich.

Regulamin wchodzi w życie z dniem 1. września 1927 r. równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy, sprzeczne z postanowieniami regulaminu.

Warszawa, dnia 25. sierpnia 1927 r. (Nr. II. 11930/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **Dr. Dobrucki.**

Załącznik do Nr. II. 11930/27.

REGULAMIN
pracy wychowawczej w szkołach średnich ogólnokształcących, zawodowych i seminarjów nauczycielskich.

§ 1. Nauczyciele są zobowiązani do wykonywania:

a) czynności opiekunów klas,
b) czynności wychowawców specjalnych, opiekujących się pewnemi określonemi dziedzinami pracy wychowawczej szkoły, oraz
c) doraźnych czynności wychowawczych, jeżeli im te czynności zostaną powierzone.

§ 2. Do zakresu obowiązków opiekunów klas należy:

a) poznawanie warunków pracy i potrzeb młodzieży danej klasy na terenie szkoły;
b) poznawanie warunków życia młodzieży danej klasy poza szkołą;
c) czuwanie nad życiem i pracą młodzieży w szkole i porozumiewanie się z gronem nauczycielskiem i poszczególnymi nauczycielami w sprawach wychowawczych i dydaktycznych, dotyczących młodzieży danej klasy;
d) opieka z ramienia szkoły nad życiem młodzieży w zakresie wychowawczym i materjalnym poza szkołą i organizowanie w miarę możności potrzebnej w tym zakresie pomocy;
e) opieka nad utrzymaniem czystości i estetyki izby klasowej oraz w miarę potrzeby nad osobistem ochędóstwem uczniów;
f) wykonywanie czynności wychowawczo-adminisracyjnych: nadzór nad zachowaniem się młodzieży danej klasy, kontrola obecności, prowadzenie dzienników i katalogów, wydawanie świadectw, prowadzenie kart indywidualnych młodzieży i t. p.

§ 3. Do pokierowania poszczególnemi dziedzinami prac wychowawczych, obejmujących młodzież z całej szkoły, powołuje się wychowawców specjalnych.

Do obowiązków wychowawców specjalnych należy kierowanie powierzoną im dziedziną prac wychowawczych, w szczególności zaś opieka nad organizacjami młodzieży i wychowawczemi instytucjami szkolnemi. W stosunku do organizacyj młodzieży, powierzonych ich opiece, wychowawcy specjalni są kuratorami z ramienia dyrektora szkoły.

§ 4. Liczbę i charakter specjalnych dziedzin wychowawczych określa dla każdej szkoły Kuratorjum na wniosek dyrektora.

Najczęściej na terenie szkół winni być powoływani wychowawcy specjalni do opieki nad wychowaniem fizycznem uczniów, do opieki nad życiem społecznem młodzieży na terenie szkoły, nad poszczególnemi organizacjami młodzieży i t. p.

§ 5. Czynności opiekunów klas, wychowawców specjalnych i doraźne prace wychowawcze powierza nauczycielom dyrektor szkoły po wysłuchaniu opinji i wniosków Rady Pedagogicznej.

§ 6. Szczegółowe określanie zakresu czynności opiekunów klas i wychowawców należy do dyrektora szkoły.

§ 7. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny przed władzami za skuteczne wypełnianie wszystkich prac wychowawczych, do niego też należy ogólne kierownictwo pracami wychowawczemi.

155.

OKÓLNIK
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, wojewody Śląskiego i wizytatora Liceum Krzemienieckiego w sprawie wpływu wychowawczego nauczycieli na młodzież szkolną.

Niski poziom wychowawczy i naukowy niektórych szkół zmusza mnie do zalecenia Panom Kuratorom zwracania pilnej uwagi na poziom ideowy i naukowy nauczycielstwa. Wysoki poziom stanu nauczycielstwa jest pierwszym warunkiem zapewnienia należytego wpływu wychowawczego, gdyż, jako wiadomo, nauczyciel wychowuje nietylko słowem, lecz w znacznie większym stopniu własnym przykładem.

Przedewszystkiem więc nauczyciel musi być nieskazitelny pod względem etycznym. Ten, który w swojem postępowaniu rozmija się z zasadami etyki, niegodzien jest stanowiska nauczyciela i nie zasługuje na żadne względy.

To też proszę Panów Kuratorów, wizytatorów, inspektorów oraz dyrektorów i kierowników szkół, aby na każdy postępek nieetyczny reagowali natychmiast i nieubłaganie z zastosowaniem najsurowszych rozporządzalnych środków dyscyplinarnych.

Ponieważ zdarzało się niekiedy, że urzędujące komisje dyscyplinarne, powodując się w tych wypadkach niewłaściwie względami ludzkości, zbyt łagodnie wyrokowały o winie nauczyciela, któremu udowodniono czyn nieetyczny, zamierzam wezwać rzeczników dyscyplinarnych, aby, pełniąc swe czynności, przypominali komisjom, że skutki niemoralnego postępu wychowawcy sięgają zawyczaj znacznie dalej i są groźniejsze dla przyszłości społeczeństwa, niż takie same występki każdego innego obwinionego. Samo zaś nauczycielstwo wzywam i proszę, aby, stojąc na straży godności i czystości moralnej swojego stanu, nietylko nie osłaniało, jak to bywa, swych kolegów, wykraczających poza granice etyki, ale przeciwnie, aby wszelkie nieetyczne postępki w swem środowisku samo tępiło i władzom tępić pomagało.

Drugim koniecznym warunkiem należytego wykonania roli wychowawczej jest ścisłe i sumienne wypełnianie obowiązków zawodowych. Wszelkie więc objawy niesumienności i niedbalstwa

w wykonywaniu obowiązków nauczycielskich, jak niedostateczne przygotowywanie się do lekcyj, spóźnianie się lub zupełne opuszczanie dni i godzin lekcyjnych bez szczególnie ważnego powodu, wszystko to powinno być ścigane i tępione z całą surowością. Nie spełnia należycie swych obowiązków i poniekąd współwinnym staje się ten wizytator, inspektor, czy kierownik szkoły, który skłonny jest tolerować powyższe objawy, jako zło konieczne, wobec którego czuje się bezbronnym. Nie należy zapominać, że wyrobienie w uczniach poczucia obowiązkowości, to jeden z głównych celów wychowawczych, ale pierwszym warunkiem osiągnięcia tego celu jest dobry przykład samego wychowawcy.

Obowiązujące w tym zakresie przepisy, aczkolwiek niezupełnie wystarczające, dają jednak możność skutecznego walczenia ze złem, o którem mowa. Proszę więc Panów Kuratorów o staranne zwrócenie uwagi na rozdział IV ustawy z dnia 1. lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15. lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), a mianowicie na przepisy o ocenie pracy nauczyciela. Proszę o stanowcze pouczenie wizytatorów i dyrektorów szkół, że wyrządziliby wielką szkodę szkolnictwu a pod pewnym względem i samemu nauczycielstwu, gdyby na polecone przez ustawę wpisywanie spostrzeżeń do wykazów kwalifikacyjnych nauczycieli potrzyli jak na jakiś szablonowy obowiązek biurokratyczny i gdyby niewykazali tego przepisu ustawowego, jako jednego ze środków, utrzymujących nauczycielstwo w nieustannej trosce o należyty poziom jego pracy wychowawczej wogóle, a dydaktycznej w szczególności. Ocena powinna być bezstronna, sprawiedliwa ale i surowa.

Żądając ścisłego stosowania się do powyższych wskazówek, równocześnie proszę Panów kuratorów, aby rozumieli i wspomagali cenne dążenie do doskonalenia własnej pracy zawodowej, jakie niewątpliwie istnieje w szerokich kołach nauczycielstwa. Ważnym obowiązkiem władz szkolnych jest korzystanie z tego dążenia, aby rozbudzać, podtrzymywać i pogłębiać zainteresowania dydaktyczne i wychowawcze nauczycielstwa.

Formy, w jakich ta praca wyrażać się może, muszą być różne, zależnie od rodzaju i organizacji szkoły, natury przedmiotu, zainteresowania i t. d. Gdy więc chodzi o nauczycielstwo szkół powszechnych, to szczególną opieką otoczyć należy t. zw. konferencje rejonowe. Panowie inspektorowie szkolni, trzymając się zasad, wyłuszczonych w tej sprawie w okólniku z dnia 28. maja 1926 r. Nr. I—5580/26, (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 12, poz. 144) powinni pilnie baczyć zwłaszcza na to, aby konferencje rejonowe nie wpadały w szablon przez poruszanie na każdej tych samych zagadnień, ale by przez kolejną zmienność tematów względnie przez ich stopniowe pogłębianie, podtrzymywały świeżość zainteresowań uczestników.

Na terenie szkół średnich, zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych są bardzo godne polecenia t. zw. lekcje pokazowe,

prowadzone kolejno przez członków grona, z tem jednak, aby po każdej takiej lekcji i to możliwie bezpośrednio odbyła się konferencja, poświęcona omówieniu głównie strony metodycznej lekcji. Należy tu zaznaczyć, że smutne świadectwo wystawiłby sobie zespół nauczycielski tej szkoły, w której takie konferencje polekcyjne, zamiast ożywienia zainteresowań zagadnieniami dydaktycznemi oraz podniesienia poziomu pracy grona pod względem metodycznym — wywoływałyby w gronie niesnaki, spowodowane krytyką lekcyj.

W seminarjach nauczycielskich szczególnie korzystnem może być ujęcie w jeden wspólny plan lekcyj pokazowych, odbywanych w szkole ćwiczeń i na kursach seminarjum zawsze wobec połączonych gron nauczycielskich obu szkół. Nauczyciele, uczący na kursach, zwłaszcza ci, którzy sami nie pracowali nigdy w szkole powszechnej, mogą odnieść duże korzyści z obserwacji lekcyj w klasach szkoły ćwiczeń, gdyż właśnie na niższych stopniach nauczania najjaśniej występują elementy dydaktyczne, które, aczkolwiek już nie w tak prostej formie, jednakowoż muszą być stostowane i na stopniu wyższym. Z drugiej strony, nauczyciele szkół ćwiczeń, przysłuchując się lekcjom na poziomie wyższym, mogą rozszerzyć swe horyzonty dydaktyczne i uzyskać wiele cennych wskazówek dla pogłębienia własnej pracy, zwłaszcza w wyższych oddziałach szkoły.

W miejscowościach, gdzie jest kilka szkół średnich, może i powinno być stosowane urządzenie lekcyj pokazowych międzyszkolnych, przeznaczonych dla nauczycieli specjalistów w danym przedmiocie nauki szkolnej. Niewątpliwie współpraca nauczycieli o tej samej lub pokrewnej specjalności może iść dalej i głębiej, niż współpraca całego grona na terenie jednej szkoły, gdyż nie potrzebuje ograniczyć się do zagadnień dydaktyki ogólnej, ale musi wejść w szczegóły metodyki danego przedmiotu, a może doprowadzić do współpracy umysłowej nawet w dziedzinie nauki czystej.

Ożywienie zainteresowań zagadnieniami wychowawczo-dydaktycznemi, zapewne wzmoże odczucie potrzeby korzystania z odpowiednich książek i wydawnictw perjodycznych. Władze szkolne, a przedewszystkiem bezpośredni przełożeni, powinni zachęcić nauczycielstwo do intensywniejszego, niż dotychczas, korzystania z założonych przez Ministerstwo centralnych bibljotek pedagogicznych i pracowni naukowych oraz w miarę możności organizować zaopatrywanie tych instytucyj w nowe wydawnictwa i pomoce szkolne. Kierownicy szkół, w których istnieją bibljoteki nauczycielskie, powinny w miarę rozporządzalnych środków dbać o ich powiększenie i jaknajżyczliwiej traktować wnioski nauczycieli o nabycie nowych potrzebnych wydawnictw.

Mówiąc o konieczności wzmożenia wpływu wychowawczego nauczycielstwa, nie mogę pominąć ważnej sprawy zachowania przez nauczyciela właściwego stosunku do ludności, posyłającej swe dzieci do zkoły, w której ten nauczyciel uczy. Niestety, do-

chodzi do mnie nazbyt wiele skarg, z których widać, że zdarzają się nauczyciele, którzy nietylko nie zdobyli sobie zaufana miejscowej ludności, ale którzy przez swoje wyzywające zachowanie się wobec miejscowych zwyczajów, przez swój płytki krytyczny stosunek do odrębności psychicznych miejscowego społeczeństwa oddziaływują drażniąco na ludność, usposabiając ją nieprzychylnie do siebie, a przez to i do szkoły. W takich wypadkach przeniesienie nauczyciela do innej miejscowości powinno być uważane za konieczność.

Przedewszystkiem jednak proszę Panów kuratorów pilnie przestrzegać nauczycielstwo przed zbyt intensywnem angażowaniem się w walce partyjno-politycznej. Daleki od intencji ograniczenia nauczycielstwa w jego prawach obywatelskich i rozumiejąc dobrze, że sprawy publiczne nie mogą i nie powinny mu być obojętne, uważam jednak za swój obowiązek jaknajkategoryczniej żądać ścisłego stosowania się do zasady, zawartej w art. 28 wymienionej wyżej ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, orzekającej, że „w wykonaniu praw obywatelskich nauczyciel winien kierować się zawsze względami na szczególne obowiązki, jakie nakłada nań . . . stanowisko wychowawcy“.

A nasze życie publiczne, zwłaszcza w walce partyjno-politycznej, niestety zbyt często przybiera formy, nielicujące z godnością tego stanowiska.

Pozatem nauczycielowi, zaangażowanemu w walce partyjnej, zawsze grozi niebezpieczeństwo wpadnięcia w konflikt ideowy przynajmniej z częścią rodziców uczniów, co uniemożliwia niezbędne dla sprawy wychowania współdziałanie domu rodzicielskiego ze szkołą, które opiera się na wierze w bezstronność i sprawiedliwość nauczyciela. Namiętne angażowanie się po stronie jakichś partyj politycznych musi budzić podejrzenie, że wpływ takiego roznamiętnienia oddziaływać musi także i na stosunek do uczniów, których rodzice są przeciwnikami politycznymi danego nauczyciela.

Nauczyciel zbyt często zapomina, że wywiera wpływ wychowawczy na uczniów nietylko przez styczność z nimi w szkole, lecz, że występując gdziekolwiek publicznie, również oddziaływa na młodzież, która — jak wiadomo — interesuje się życiem, zapatrywaniami i zachowaniem się swoich nauczycieli. Jeżeli nauczyciel w wystąpieniach swoich publicznych występuje w duchu partyj politycznych, których działalność nacechowana jest różniczkowaniem obywateli ze względów na różną przynależność narodową, wyznaniową, społeczną, jeżli propaguje nierównomierne traktowanie obywateli ze względów wyżej naprowadzonych, jeżeli wzbudza niechęć między różnemi grupami obywatelskiemi tego samego państwa, wówczas podkopuje u młodzieży te fundamentalne podstawy wychowania, wynikające z konstytucji, a opierające budowę państwa na zasadzie bezwzględnego równouprawnienia, nieznającego żadnych różnic ani przywilejów.

Tylko nauczyciel przejęty tym duchem spełnia dobrze swe zadanie i zapewnia szkole odpowiednią atmosferę wychowawczą i spokój, potrzebny do podniesienia poziomu naukowego. Wykroczenia w tej mierze nie mogą być cierpiane i muszą pociągnąć dla nauczycielstwa niepożądane konsekwencje.

Polecam szczególnej uwadze Panów kuratorów systematyczne oddziaływanie na nauczycieli w kierunku wszystkich wyżej wyłuszczonych zasad i usilne dążenie do faktycznego wprowadzenia ich w życie.

Warszawa, dnia 29. sierpnia 1927 r. (Nr. II. 11911/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

156.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do kuratorów Okręgów Szkolnych, naczelnika Wydziału Oświec. Publicznego w Województwie Śląskiem i wizytatora Liceum Krzemienieckiego
w sprawie stosunku szkół do stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i udziału młodzieży szkolnej w zawodach gimnastyczno-sportowych.

Braki w uposażeniu szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych w pomoce naukowe i sprzęt w dziedzinie wychowania fizycznego mogą stworzyć pozory uzależniania się niektórych szkół od stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i przysposobienia wojskowego, z których pomocy szkoła wzgl. młodzież szkolna w tej czy innej formie korzysta.

Uważając pozory te za szkodliwe i niepożądane, zarządzam:

1) W zakresie instruowania i wychowania fizycznego winny szkoły ograniczyć się do sił nauczycielskich, znajdujących się na etacie szkolnym lub w wypadkach koniecznych do instruktorów indywidualnie zakontraktowanych dla szkoły. Zawieranie umów z jakiemkolwiek stowarzyszeniem na dostarczenie szkole instruktora czy nauczyciela wychowania fizycznego jest niedozwolone.

2) W razie konieczności szukania dla szkoły odpowiedniej sali gimnastycznej, boiska czy sprzętu gimnastyczno-sportowego może dyrekja szkoły zawierać umowy ze stowarzyszeniami na dzierżawę czy pożyczanie sali, boiska czy sprzętu na pewne dnie i godziny dla młodzieży szkolnej pod warunkiem jednak, że będzie wyzyskane w tej akcji pośrednictwo Wojewódzkiego, Powiatowego względnie Miejskiego Komitetu Wych. Fiz. i Przysposobienia Wojskowego, że świadczenia ze strony dyrekcji szkoły będą wyłącznie natury materjalnej, a w żadnym wypadku nie będą dotyczyły młodzieży szkolnej ani zbiorowo ani pojedyńczych jedno-

stek z pośród niej i że wychowanie fizyczne będzie prowadzone przez organa nauczycielskie szkoły.

3) Stanowiąc część obowiązkowego programu nauczania i wychowania w szkole, winno szkolne wychowanie fizyczne zaspakajać w zupełności ogół młodzieży szkolnej. Nieliczne jednostki szczególnie zamiłowane i uzdolnione w sporcie można i należy nadprogramowo dokształcać. W tym celu należy zakładać dla młodzieży szkolnej jednej miejscowości międzyszkolne kółka sportowe. Kółka te mogą powstać jedynie z zarządzenia władzy szkolnej (przez porozumienie zainteresowanych dyrektorów szkół lub na żądanie Kuratorjum). Władza ta wyznacza kierowników z pomiędzy nauczycieli wychowania fizycznego i ewentualnie instruktorów. Kółka te nie mogą mieć statutów ani regulaminów o charakterze zrzeszeniowym, a sposób ich organizacji i praca w nich winna być uważana za analogiczną do nauki przedmiotów nadobowiązkowych. Koedukacja w kółkach sportowych niedozwolona; dla młodzieży szkolnej żeńskiej należy w miarę potrzeby organizować kółka sportowe odrębne.

4) W zakresie przysposobienia wojskowego może się młodzież szkolna szkolić jedynie i wyłącznie w hufcach szkolnych przysposobienia wojskowego. Włączanie indywidualne czy zbiorowe uczniów(enic) do jakiejkolwiek innej organizacji przysposobienia wojskowego jest niedozwolone.

5) Młodzież szkolna może brać zasadniczo udział tylko w szkolnych i międzyszkolnych zawodach gimnastycznych i sportowych tak indywidualnie, jak i zbiorowo, jako drużyny czy określone jednostki organizacyjne szkolne. W pokazach i zawodach, organizowanych przez Państwo względnie w Jego imieniu przez Wojewódzkie, Powiatowe lub miejskie Komitety Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk., mających na celu pokaz stopnia usprawnienia fizycznego wojskowego społeczeństwa (np. świętach wych. fiz. i przysp. wojsk., ćwiczeniach oddziałów przysp. wojsk. żołn. pols.) może młodzież szkolna występować zespołowo i indywidualnie. przyczem dyrekcja szkoły ma swobodę w ocenie, które punkty programu zawodów lub pokazów są dla młodzieży szkolnej dostępne.

6) Poszczególny uczeń(ica), zasadniczo członek szkolnego kółka sportowego, może w bardzo wyjątkowych wypadkach uczestniczyć w charakterze zawodnika(czki) niestowarzyszonego w indywidualnych zawodach sportowych, nie wyszczególnionych w p. 5, tylko za zezwoleniem przełożonej władzy szkolnej. Dyrekcja szkoły winna zezwolenie to uzależnić od opinji kierownika kółka sportowego szkolnego (w braku kółka nauczyciela wych. fizyczn. danej szkoły), lekarza szkolnego i należytego sprawowania i postępów w naukach ucznia(icy). Uczeń taki nie może pod żadnym warunkiem brać udziału w zawodach pod firmą lub w barwach jakiegoś stowarzyzenia czy klubu, lecz winien występować w charakterze szkolnym.

7) Zasady udziału młodzieży szkolnej w drużynach szkolnych Związku Harcerstwa Polskiego pozostają nadal niezmienione.

Warszawa, dnia 2. września 1927 r. (Nr. O. H. fiz. 753/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

157.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. do kuratorów Okręgów Szkolnych, naczelnika Wydziału Oświec. Publicznego w Województwie Śląskiem i wizytatora Liceum Krzemienieckiego.

Państwowe Kursy Wychowania Fizycznego w Warszawie istniejące od r. 1921 (Dz. Urząd. Nr. 17, poz. 175 z r. 1921) otrzymują z dniem 1. września 1927 r. nazwę: Państwowy instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie.

Warunki przyjęcia, cel, zakres i czas trwania studjów, zakres i tryb egzaminów rocznych i końcowych, uprawniających do zdawania egzaminu państwowego na nauczyciela ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich określa rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. października 1924 r. L. 2950/II A. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18, poz. 183).

Na czele Państwowego Instytutu Wychowania Fizycznego stoi dyrektor, którego pobory, jakoteż pobory nauczycieli określa na zasadzie art. 39, ustęp ostatni ustawy z dnia 9. października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Okólnik z dnia 17. września 1926 r. Nr. O Prez. 7803/26 wraz z dołączonem rozporządzeniem jest nieważny.

Warszawa, dnia 7. września 1927 r. (Nr. O. Prez. 5523/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

158.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Śląskiego Urzędu Wojew. w Katowicach

w sprawie książek poleconych do bibljotek dla młodzieży szkolnej.

W ślad za okólnikami z dnia 23. kwietnia 1925 r. Nr. 262/I (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 11, poz. 103), 31. maja 1926 r. Nr. I/6889/26 (Dz. Urz. Nr. 12, poz. 145) i z dnia 31. stycznia 1927 r. Nr. I. 1289/27 (Dz. Urz. Nr. 4, poz. 54) Ministerstwo podaje do wiadomości dalszy

ciąg wykazu książek, ocenionych dodatnio przez Komisję oceny książek do czytania dla młodzieży szkolnej. Wykaz ten obejmuje książki, ocenione na posiedzeniach Komisji od dnia 31. stycznia 1927 r. do dnia 1. lipca 1927 r.

Warszawa, dnia 13. września 1927 r. (Nr. I. 14323/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Żłobicki**
w z. Podsekretarza Stanu.

Załącznik do Nr. I. 14323/27.

IV. WYKAZ KSIĄŻEK

polecanych przez Komisję oceny książek do czytania dla młodzieży szkolnej przy Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświec. Publ. (w czasie od dnia 31. stycznia 1927 do dnia 1. lipca 1927 r.).

Grupy: I dla oddz. 1 i 2 szk. powsz., II dla oddz. 3 i 4 szk. powsz. i kl. I szk. śr., III dla oddz. 5 i 6 szk. powsz., i kl. II szk. średniej, IV dla oddz. 7 szk. powsz i kl. IV—V szk. średniej. V — VIII szk. średniej).

Skala ocen: 1 konieczna, 2 pożądana, 3 dozwolona, 4 niedozwolona.

Skróty: G. i W. — Gebethner i Wolff, B. P. — Instytut Wydawniczy Bibljoteka Polska, Książn. — Książnica-Atlas, P. M. S. — Księgarnia Polska P. M. S., Oss. — Ossolineum, K. Ś. W. — Księgarnia św. Wojciecha, Tow. Wyd. — Tow. Wydawnicze.

401. Baczyńska. O Wacku i jego sześciu siostrzyczkach. Nasza Księgarnia, 1927. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
402. Ballantyne. Wyspa koralowa. Fiszer, Łódź, 1925. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
403. Białynia. Opowiadania historyczne. Arct, 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy IV.
404. Brocchi. Netty. „Sfinks“ Gdańsk—Warszawa. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
405. Bryła. Daleki Wschód. Księgarnia Nauk. Polska. Tow. Ped. Lwów, 1923. Dozwolona. Zaliczona do grup IV—V.
406. Buyno-Arctowa. Jaszek. Arct, 1921. Dozwolona. Zaliczona do grupy II.
407. Buyno-Arctowa. Ojczyzna. Arct, 1922. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
408. Carrington. Pomocnicy człowieka. Książnica, 1923. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
409. Czołowski i Janusz. Przeszłość i zabytki województwa tarnopolskiego. P. Org. Narod. Tarnopol, 1926. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
410. Czyżowski. Złoty kopiec. Zw. Polsk. Stow. Spoż. Warszawa. 1923. Dozwolona. Zaliczona do grupy II.

411. Daszyńska. Choinki czarodzieja Bardy. Polskie Tow. Ped.. Lwów. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
412. Dąbrowska. Gałąź czereśni. Zw. Polsk. Stow. Spoż. 1922. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
413. Dąbrowska. Marcin Kozera. Tow. Wyd. 1927. Pożądana. Zaliczona do grup III—IV.
414. Dąbrowska. Przyjaźń. Tow. Wyd. 1927. Pożądana. Zaliczona do grup III—IV.
415. Dickens. Dawid Copperfield. Książnica, 1927, Bibljot. Iskier. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
416. Domańska. Królewska niedola. K. Ś. W., wyd. III. Pożądana. Zaliczona do grup II—III.
417. Dubiecki. Echa zpowstania styczniowego. Pomarański Zamość, 1922. Konieczna. Zaliczona do grup IV—V.
418. Duninówna. Boże Narodzenie. Wende Książki Różowe. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
419. Duninówna. O czem mówiły jaskółki. Wende, Książki Różowe. Dozwolona. Zaliczona do grup I—II.
420. Dyakowski. O dawnych łowach i dawnej zwierzynie. Arct. 1925. Pożądana. Zaliczona do grup III—IV—V.
421. Dyakowski. Wędrówki zwierząt i roślin. K. Ś. W., 1925. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
Ford (patrz Wachtl) Miljardy w służbie.
422. Fudakowska. Dola Jurka. Wende Książki Błękitne. Dozwolona. Zaliczona do grupy II.
423. Gawlik dr. Powstanie styczniowe 1863 r. Oss. 1925. Dozwolona. Zaliczona do grupy IV.
424. Gerbault. Sam przez Atlantyk. Biblj. dzieł. wybor., Warszawa. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
425. Górski. Klechdy. Arct, 1925. Dozwolona. Zaliczona do grupy V.
426. Grimm. Powieści z 1001 nocy, wyd. 8. G. i W. 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
427. Grzelak. Łódką z biegiem Wisły. Polska Składnica Pomocy Szkolnej. 1926. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
428. Helling. Żółty rekin. Fiszer—Łódź. 1927. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
429. Hertz. Kciuk i Kot w butach. Wende Książki Różowe. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
430. Homolacs. Wigilia Wojtusia. Książnica. Pożądana. Zaliczona do grupy II.
431. Janowski. Pogadanki krajoznawcze, wyd. III. Arct. 1921. Dozwolona. Zaliczona do grupy II.
432. Janowski. Jędrek Mędrek w Honololu. Arct. 1920. Pożądana. Zaliczona do grup II—III.
Janusz (patrz Czołowski).
433. Jaworska. Zatartym szlakiem. K. Ś. W. Pożądana. Zaliczona do grupy III.

434. Jerwiczowa. Rycerz Huno i piękna Inga. Wende Książki Błękitne. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
435. Karczewski. Brzegiem Bałtyku. G. i W. 1926. Konieczna. Zaliczona do grupy V.
436. Karst. Murzynek Muffii i żółta Berta. Wende Książki Różowe. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
437. Kędzierski. Czarnoksiężnik Twardowski. Wydanie Polskie. Poznań. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
438. Kędzierski. Mysia Wieża. Wyd. Polskie, Poznań. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
439. Konopnicka. Cztery pory roku. Arct, 1922. Pożądana. Zaliczona do grupy I—II.
440. Konopnicka. Koniki Tadzia. Stróżak. Lekcja Emilki. Arct, 1922. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
441. Konopnicka. Psałterz dziecka. Arct, 1918. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
442. Konopnicka. To książeczka osobliwa. Arct, 1927. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
444. Kossak-Szczucka. Wielcy i mali. Krak. Sp. Wyd., 1927. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
445. Kossak-Szczucka. Z miłości. Ks. ks. Jezuici, Kraków, 1926. Zaliczona do grupy IV.
446. Kraszewski. Profesor Milczek. Rejent Wątróbka. G. i W. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
447. Kraszewski w oprac. Buyno Arctowej. Grześ z Sanoka. Arct, 1921. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
448. Kubala. Odzyskanie Warszawy. B. P. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
449. Linel. Pierwsze pomysły wielkiego wynalazcy. K. Ś. W. Dla wszystkich, Serja B. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
450. London. Syn słońca. Wende, 1925. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
451. Mayne-Reid. Młodzi niewolnicy. Kulerski-Grudziądz, 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
452. Mayne-Reid. Ziemia Ognista. Hoesick. 1923. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
453. Meade. W świecie dziewcząt. Fiszer — Łódź. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
454. Morawska. Wilcze gniazdo. G. i W. 1920. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
455a. Mossoczowa. Z dawnych czasów (I i II cz.) wydanie III. Arct, 1922. Dozwolona. Zaliczona do grup II—III.
455b. Mossoczowa. Z dawnych czasów (III cz.), wydanie III. Arct, 1922. Dozwolona. Zaliczona do grup II—III.
456. Muzyk. Dzidzia. Wende, Książki Różowe. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
457. Niezabitowski. Przez śniegi i pożogę. Kulerski — Grudziądz, 1924. Pożądana. Zaliczona do grupy III.

458. Opieński. Chopin. Książnica, 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
459. Orliński. Moje wrażenia z lotu do Tokio. L. O. P. P. 1927. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
460. Or-Ot. O Jasiu Sowizdrzale i gęsi. Arct 1927. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
461. Orsza. Na ziemi polskiej przed wielu laty, wydanie III. Tow. Wyd. 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
462. Ostrowska. Gwiazdka polskiego dziecka. Ignis 1924. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
463. Ostrowska. Książka jutra, czyli tajemnica genjusza drukarni. Książn. 1922. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
464. Pajzderski. Poznań. Książn. 1922. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
465. Parasiewicz. Sztuka budowania u zwierząt. Tow. Ped. Lwów 1900. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
466. Piasecka. Mały. Wende Książki Błękitne. Dozowlona. Zaliczona do grup II—III.
467. Porażińska. Moja Wólka. B. P. 1925. Pożądana. Zaliczona do grup I—II.
468. Przyborowski. Grom Maciejowicki. Trepte. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
469. Rodziewiczówna. Dewajtis. Wyd. Polskie. Konieczna. Zaliczona do grupy IV.
470. Rogoszówna. Wesoły ludek. Oss. Pożądana. Zaliczona do grupy I.
471. Romin. Z notatek legjonisty. Centr. Biuro Wyd. N. K. N. Kraków. 1916. Dozwolona. Zaliczona do grupy V.
472. Rosinkiewicz. Stary Ćwirk. K. Ś. W. Pożądana. Zaliczona do grup II—III.
473. Rosinkiewicz. Złoty sen Lamikai. K. S. W. Pożądana. Zaliczona do grup III—IV.
Scott Walter (patrz Scott).
474. Semkowicz. Wydania dzieł Adama Mickiewicza. Książ. 1926. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
475. Sienkiewicz. Z puszczy Białowieskiej. G. i W. 1925. Pożądana. Zaliczona do grup III—IV.
476. Smolik. Wśród wyznawców Burchan Buddhy. Orbis Kraków 1925. Dozwolona. Zaliczona do grupy V.
477. Sokołowska. Zaklęty młyn. K. Ś. W. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
478. Strycharski. Proza włoska XIX. wieku. Oss. 1924. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
479. Swift. Podróże Gulliwera. G. i W. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
480. Suchodolski. Kochaj życie — bądź dzielny! P. M. S. 1927. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.

481. Szczepkowski. Skarb na wodzie. Wende. Pożądana. Zaliczona do grupy II.
Szczucka Kossak (patrz Kossak-Szczucka).
482. Śliwiński. Powstanie kościuszkowskie, wyd. II. Arct, 1920. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
483. Śliwiński. Powstanie styczniowe. Arct. 1921. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
484. Tatarkiewicz. Pięć studjów o Łazienkach. Książn. 1925. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
485. Trimmer. Gniazdo rudzików. Oświata 1922. Dozwolona. Zaliczona do grup I—II.
486. Twain. Przygody Tomka Sawyera. Wyd. Polskie. 1925. Dozwolona. Zaliczona do grupy V. (semin.)
487. Umiński. Samolotem dokoła świata. Trepte, 1926. Dozwolona. Zaliczona do grup III—IV.
488. Umiński. W pustyniach Australji. Ostaszewska Warszawa. Dozwolona. Zaliczona do grupy III.
489. Verne. Ojczyzna rozbitków. K. S. W. Dozwolona. Zaliczona do grup III—IV.
490. Wachtl. Miljardy w służbie, myśli Henryka Forda. Arct, 1927. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
491. Walter Scott. Kwintyn Durward. Książn. Biblj. Iskier, 1927. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
492. Walter Scott. Ryszard Lwie Serce. Wende Biblj. Groszowa. Pożądana. Zaliczona do grupy V.
493. Walter Scott. Talizman. Książn. Biblj. Iskier, 1927. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
494. Weryho. Las. B. P. Pożądana. Zaliczona do grup I—II.
495. Weryho. Opowiadania prawdziwe. B. P. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
496. Wołyńska. Przygody kotków próżniaków. Arct. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
497. Wróblewska. Rok 1863. Księg. Stow. Naucz. Polsk. Wilno. 1923. Konieczna. Zaliczona do grup IV—V.
498. Wyrobek. Harcerz w polu. Oss. 1926. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
499. Zaleska (w/g Rotha) Młody wygnaniec. G. i W. Pożądana. Zaliczona do grupy III.
500. Zaruski. Żaglowym yachtem przez Bałtyk. Wyd. Yacht-Klubu Polski, Warszawa 1925. Pożądana. Zaliczona do grup IV—V.
501. Zipper dr. Opowiadania z mitologji Greków i Rzymian. Książn. 1924. Dozwolona. Zaliczona do grupy IV.
502. Żulińka. O św. Franciszku z Assyżu. Tow. Biblj. Relig., Lwów. Dozwolona. Zaliczona do grupy I.
503. Żurakowska. Pożegnanie domu. Tow. Wyd. 1927. Dozwolona. Zaliczona do grupy IV.

Uwaga: Dodatkowo ocenę podwyższoną w stosunku do oceny, ogłoszonej w Dz. Urz. r. 1925 Nr. 11, poz. 103 uzyskały następujące książki:

1. Montgomery. Ania z Zielonego Wzgórza. Arct, 1925. Konieczna. Zaliczona do grup III—IV—V. (porówn. Nr. książki 89 w wyżej wymienionym wykazie).

2a. (porówn. Nr. książki 117a i 117b. Płomyk 1925/26. Związek Naucz. Szk. powsz. Konieczna. Zaliczona do grup II—III.

2b. (w wyżej wymienionym wykazie). Płomyczek 1925/26. Związek Naucz. Szk. Powsz. Konieczna. Zalicz. do grupy I.

159.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Województwa Śląskiego, i Liceum Krzemienieckiego

w sprawie opłat emerytalnych, pobieranych od nauczycieli.

Na zapytanie jednego z Kuratorów Ministerstwo wyjaśnia, iż od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 1. lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 530) przy potrącaniu z uposażenia nauczycieli opłat emerytalnych, ustanowionych w art. 7 ustawy z dnia 11. grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 6 z roku 1924, poz. 46), należy kierować się następującemi zasadami:

1) Od nauczycieli tymczasowych (art. 8 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli) nie należy pobierać opłat emerytalnych. Wyjątek od tej zasady stanowią ci nauczyciele tymczasowi, do których ma zastosowanie postanowienie art. 152 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15. lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592); od takiego nauczyciela tymczasowego należy pobierać opłaty emerytalne od chwili, gdy ukończony 10 lat służby, policzalnej do emerytury.

2) Terminem początkowym, od którego nauczyciel stały jest obowiązany zacząć uiszczać opłaty emerytalne, jest data ustalenia, uwidoczniona w dekrecie ustalenia.

Warszawa, dnia 26. września 1927 r. (Nr. I. 14904/27).

Za Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **W. Żłobicki**
w z. Podsekretarza Stanu.

160.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 26. września 1927 r.

w sprawie udzielania urlopów nauczycielom i funkcjonarjuszom administracji szkolnej.

Na mocy art. 4 punkt 10 ustawy z dnia 4. czerwca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 304) o tymczasowym ustroju władz szkolnych, oraz § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10. sierpnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz. 626) zarządzam co następuje:

§ 1. Postanowienia ogólne, dotyczące sprawy urlopów lub wypoczynków w czasie feryj szkolnych, zawarte są w artykułach 35, 49 do 56 i 154 ustawy z dnia 1. lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz 530) oraz w §§ 20 i 21 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 22. grudnia 1926 r. w sprawie wykonania tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 131, poz. 787) przy uwzględnieniu zmian, wprowadzonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15. lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 592), względnie o ile chodzi o funkcjonarjuszy państwowych, podlegających ustawie z dnia 17. lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) — w artykułach 28, 36 do 38 i 57 tejże ustawy.

§ 2. Kuratorowi (wizytatorowi Liceum Krzemienieckiego) przysługuje prawo udzielania:

A. Urlopów płatnych:

1) nauczycielom i kierownikom publicznych szkół powszechnych, państwowych preparand nauczycielskich, szkół ćwiczeń przy seminarjach, szkół specjalnych i ochron państwowych nauczycielom i dyrektorom (kierownikom) państwowych wyższych kursów nauczycielskich, szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich oraz szkół zawodowych:

a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — na przeciąg sześciu miesięcy,

b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych — na przeciąg jednego miesiąca,

c) nauczycielom publicznych szkół powszechnych dla studjów na wyższych kursach nauczycielskich — na przeciąg jednego roku w granicach kontyngentu, który corocznie ustala Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla każdego Okręgu Szkolnego; nauczyciel szkoły powszechnej, który w przeszłości korzystał już z urlopu conajmniej półrocznego dla studjów, otrzymać może ponowny urlop na studja tylko za każdorazowem zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego; w sprawie wieku prekluzyjnego pozostają w mocy obowiązujące przepisy;

2) inspektorom szkolnym i ich zastępcom, lekarzom i dentystom szkolnym oraz wszystkim innym funkcjonarjuszom państwowym, podlegającym ustawie z dnia 17. lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego — na przeciąg trzech miesięcy,
b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych na przeciąg jednego miesiąca,
c) wypoczynkowych — w granicach art. 36 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

B. Urlopów bezpłatnych:

1) osobom, wyszczególnionym pod lit. A punkt 1:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego na przeciąg jednego roku,
b) dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych na przeciąg dwóch lat,
c) dla dalszego kształcenia się zawodowego — na przeciąg dwóch lat;

2) osobom, wymienionym pod lit. A punkt 2, w wypadkach, przewidzianych w art. 38 ustawy z dnia 17. lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej — na przeciąg sześciu miesięcy.

O udzielaniu urlopów poza wypoczynkowemi na przeciąg dłuższy niż jednego miesiąca inspektorowi szkolnemu, względnie jego zastępcy, dyrektorowi szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego, wyższego kursu nauczycielskiego lub szkoły zawodowej, zawiadamia Kurator równocześnie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Inspektorowi szkolnemu, a w razie jego nieobecności zastępcy inspektora szkolnego przysługuje prawo do udzielania urlopów:

1) kierownikom i nauczycielom szkół powszechnych i specjalnych oraz ochron państwowych:

a) dla poratowania zdrowia, na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego — na przeciąg dni 28,
b) nauczycielkom na czas połogu — na przeciąg 6 tygodni,
c) dla innych celów — na przeciąg dni 14;

2) funkcjonarjuszom inspektoratu — na przeciąg dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

§ 4. Dyrektorowi (Kierownikowi) szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego, szkoły zawodowej i preparandy przysługuje prawo do udzielania urlopów podwładnym pracownikom i nauczycielom do dni 8 bez względu na rodzaj urlopu.

§ 5. Inspektorowie szkolni oraz dyrektorowie (kierownicy), wymienieni w § 4, mają prawo w wypadkach nagłych i z ważnych powodów udzielić sobie urlopu najwyżej na dwa dni z jednoczesnem zawiadomieniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego i z podaniem po-

wodów. W tych wypadkach obowiązani są zarządzić za siebie zastępstwo.

§ 6. Uzyskanie płatnego urlopu dla poratowania zdrowia lub dla studjów obowiązuje pracownika do bezwarunkowego wstrzymania się od wszelkiej pracy zarobkowej także w szkołach prywatnych. Wykroczenie przeciw tej zasadzie powoduje bezzwłoczne wstrzymanie udzielonego urlopu i pociągnięcie winnego do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 października 1927 roku.

Z dniem tym tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy, istniejące w tej mierze, w szczególności okólnik z dnia 24. października 1924 roku Nr. 3687/24. S. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 1 z 1925 roku, poz 3)

Warszawa, dnia 26 września 1927 r. (Nr. O. Prez. 4958/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

161.

Okólnik

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do kuratorjów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) w Katowicach oraz Liceum Krzemienieckiego

w prawie sposobu uzyskiwania przez obywateli polskich dokumentów osobistych od władz Z. S. R. R.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia b. nauczycieli i b. urzędników ze służby państwowej rosyjskiej, podległych Ministerstwu W. R. i O. P., którzy zamierzają czynić starania o uzyskanie z Z. S. R. R. odpisów swych akt i dokumentów osobistych, aby odpowiednie podania kierowali do Ministerstwa Spraw Zagranicznych **drogą służbową,** o ile dokumenty rzeczone potrzebne im są do celów urzędowych (nprz. do uzyskania emerytury, do ustalenia innych praw służbowych, do uzupełnienia dzisiejszych akt personalnych i t. p.).

Jeżeli osoba, starająca się o odpis, ma prawo do otrzymania świadectwa ubostwa, powinna świadectwo takie dołączyć do swego podania w celu uzyskania zwolnienia od opłat konsularnych.

Warszawa, dnia 27. sierpnia 1927 r. (Nr. O. Prez. 5239/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

162.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do kuratorjów Okręgów Szkolnych, naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego w Woj. Śląskiem i wizytatora Liceum Krzemienieckiego,

w sprawie zakładania kółek i zrzeszeń młodzieży szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów naucz. i szkół zawodowych.

Organizowanie kółek i zrzeszeń młodzieży na terenie szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego i szkoły zawodowej stanowi bardzo ważny czynnik wychowania społecznego młodzieży. Dla utrzymania równowagi między rozlicznemi żądaniami tych szkół i ujednostajnienia zasad postępowania w przygotowaniach do pracy społecznej młodzieży pod odpowiedzialnem kierownictwem dyrektora (ki) szkoły, zarządzam:

1) Wszelkie kółka i zrzeszenia młodzieży szkolnej mogą powstawać jedynie za zezwoleniem lub na polecenia dyrektora (ki) szkoły i na jego zarządzenie muszą być zlikwidowane.

2) Młodzież szkół średnich wszelkiego typu może należeć tylko do kółek i zrzeszeń, istniejących w danej szkole za zezwoleniem dyrektora (ki). Wyjątek stanowią: międzyszkolne kółka sportowe i w niektórych wypadkach międzyszkolne drużyny harcerskie, choć i tu zezwolenie dyrektora (ki) jest konieczne.

3) Dozwolone są organizacje:

a) o charakterze religijnym, samokształcącym, artystycznym i sportowym. Takie kółka winny być kierowane przez nauczycieli i nie potrzebują specjalnej organizacji władz wewnątrz kółek.

b) o charakterze samorządowym, współdzielczym, humanitarnym (bratnie pomoce, kółka P. C. K.) i etyczne (walka z alkoholizmem). Takie kółka winny mieć statut, regulamin i wyznaczonego przez dyrekcję szkoły opiekuna (kuratora).

4) Łączenie się kółek różnych szkół w jedno zrzeszenie z przełożoną wspólną władzą zrzeszeniową jest niedozwolone. Wyjątek stanowią drużyny harcerskie, wchodzące, zgodnie z organizacją Zw. Harc. Polsk., w hufce i chorągwie.

5. Ilość i jakość kółek i zrzeszeń młodzieży w danej szkole zależy od decyzji dyrektora (ki) szkoły, który winien czuwać nad tem, aby młodzież w nadmiarze wziętych na siebie obowiązków nie przyzwyczajała się do pracy powierzchownej i w zbyt szerokim wyborze pól pracy dodatkowej nie potrzebowała się decydować zbyt nierozważnie.

Z chwilą ogłoszenia niniejszego okólnika tracą moc obowiązującą wszelkie zarządzenia z nim sprzeczne.

Warszawa, dnia 3 września 1927 r., (Nr. O. H. fiz. 752/27).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) **Dr. Dobrucki.**

163.

Nr. O. Prez. 5852/27. Warszawa, dnia 26. września 1927 r.

Okólnik

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w sprawie zakupu materjałów piśmiennych.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwróciło uwagę, iż bardzo ważną i wielką pozycję towarów importowanych z zagranicy stanowią materjały piśmienne, jako to atrament, tusz, stalówki, ołówki, kalka do maszyn i ołówkowa itp.). które w dużej mierze zużywane są przez instytucje państwowe.

Ponieważ analogiczne wyroby krajowe są jakościowo przeważnie bez zarzutu, a pokrywanie niemi zapotrzebowania instytucyj państwowych wpłynąć może znacznie na wzmożenie produkcji krajowej, zarządzam, powołując się na rozporządzenie Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 19. września 1927 r. Nr. 13998, by wszystkie władze i urzędy podległe Ministerstwu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zakupywały materjały piśmienne krajowego wyrobu, a tylko w zupełnie wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych koniecznością techniczną — zagranicznego pochodzenia.

Minister:
(—) **Dr. Dobrucki.**

164.

L. Wydz. O. P. — 19770. Katowice, dnia 16. października 1927 r.

OKÓLNIK

Do

Powiatowych Urzędów Szkolnych w sprawie końcowego terminu pierwszego egzaminu nauczycielskiego dla niekwalifikowanych nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie upoważnienia Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10. czerwca 1927 r. Nr. I — 8871/27 zarządzam co następuje w sprawie cytowanej w nagłówku.

1) Dla tymczasowych niekwalifikowanych nauczycieli czynnych w publicznych szkołach powszechnych Województwa Śląskiego, a mianowanych przed końcem roku szkolnego 1925/26 odraczam do dnia 30. czerwca 1928 r. termin ostateczny złożenia pierwszego egzaminu nauczycielskiego.

2) Cytowany wyżej egzamin może być składany według postanowień Regulaminu seminarjalnego egzaminu dojrzałości (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z 1925 r. Nr. 7 poz. 69) lub Regulaminu egzaminów dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. z 1924 r. Nr. 10 poz. 94).

3) Tymczasowi niekwalifikowani nauczyciele czynni w publicznych szkołach powszechnych, którzy do dnia 30 czerwca 1928 r. nie złożą pierwszego egzaminu nauczycielskiego zostaną zwolnieni ze służby z tymże dniem.

4) Egzaminy dla tymczasowych niekwalifikowanych nauczycieli, objętych postanowieniami punktu 2. niniejszego zarządzenia odbędą się poraz ostatni w ciągu miesiąca czerwca 1928 r. i zakończą się najdalej dnia 20. czerwca 1928 r.

Wojewoda:
Dr. Grażyński.

165.

L. O. P. 29410. Katowice, dnia 5. października 1927 r.

OKÓLNIK

Do

Dyrekcyj szkół handlowych i Kierownictw szkół zawodowych dokształcających,

w sprawie zakupu zbioru p. t. Najważniejsze surowce Polski.

Nakładowa księgarnia geograficzna „Orbis“ w Krakowie zebrała pod kierownictwem Dyrektora Wyższ. Stud. Handl. Prof. Dr. A. Bollanda oraz Dyr. Inst. Geogr. U. J. Prof. Dr. L. Sawickiego zbiór surowców krajowych dla celów szkolnych.

Zbiór ten który został wydany p. t. „Najważniejsze surowce Polski“, zawiera okazy (95), zilustrowane mapami gospodarczo-statystycznemi.

Zakupno wspomnianego zbioru, jako pomocy naukowej zalecam.

Za Wojewodę:
Dr.Ręgorowicz m. p.
Naczelnik Wydziału.

166.

Wiadomości osobiste.

Pan Minister W. R. i O. P. przeniósł:

p. **Tadeusza Dobiję-Dziubczyńskiego,** naczelnika Wydziału, V. st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, na równorzędne stanowisko do Ministerstwa W. R. i O. P. z dniem 1 września 1927 r. (Nr. O. Prez. 5312/27 z 31. VIII. 1927 r.).

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mianował:

1) rozporządzeniem z dnia 29. sierpnia 1927 r. Nr. II. 7090/27 p. o. dyrektora gimnazjum państwowego im. Adama Mickiewicza w Lublińcu **D-ra Józefa Jana Areckiego,** dyrektorem tegoż gimnazjum z ważnością od dnia 1. września 1927 r.

2) rozporządzeniem z dnia 29. sierpnia 1927 r. Nr. II. 7092/27 p. o. dyrektora gimnazjum państwowego im. Kr. Jana Sobieskiego w Tarnowskich Górach **Stanisława Bieżanowskiego,** dyrektorem tegoż gimnazjum, z ważnością od dnia 1. września 1927 r.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamianował:

1) reskryptem z dn. 30. sierpnia 1927 Nr. I 3789/27 ks. Piotra Kowalika stałym nauczycielem religji katolickiej w państwowem seminarjum nauczycielskiem męskiem w Tarnowskich Górach od dnia 1. września 1927 r.

2) dekretem z dn. 31. sierpnia 1927 Nr. I—14685/27 p. Jana Kazimierza Swiderskiego tymcz. nauczyciela państwowego seminarjum naucz. żeńskiego w Nowej Wsi, stałym nauczycielem tegoż zakładu.

3) reskryptem z dn. 30. sierpnia 1927 Nr. I 14931/27 p. Franciszka Muchę stałym nauczycielem szkoły ćwiczeń państw. seminarjum nauczycielskiego męskiego w Pszczynie od dn. 1. września 1927.

4) reskryptem z dn. 1 września 1927 Nr. I 14932/27 p Jerzego Pustówkę nauczyciela szkoły powszechnej nauczyciela szkoły powszechnej ewangelickiej w Żorach, tymczasowym nauczycielem szkoły ćwiczeń państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Tarnowskich Górach.

5) reskryptem z dn. 1. września 1927 Nr. I—14932/27 p. Antoniego Zagórskiego tymczasowym nauczycielem szkoły ćwiczeń państw. seminarjum nauczycielskiego w Tarnowskich Górach.

Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dn. 30 sierpnia 1927 Nr. II 10554/27 zamianował p. Eugenjusza Semkowicza stałym nauczycielem państwowego gimnazjum w Tarnowskich Górach.

P. Józef Klus, stały nauczyciel szkoły powszechnej IV w Mysłowicach został na czas potrzeby przydzielony do szkoły ćwiczeń państw. seminarjum naucz. w Tarnowskich Górach.

Pan Wojewoda zamianował nauczycieli w szkołach powszechnych:

Bronisławę Augustynikównę kontraktową nauczycielką w Czuchowie, Apolonję Alwawicką kontraktową nauczycielką w Nowym Bieruniu, Stanisława Balona kontraktowem nauczycielem w Paprocanach, Andrzeja Bażanowskiego tymczasowem nauczycielem w Żorach, Kazimierza Bobera kontraktowym nauczycielem w Łaziskach Średn., Wacława Brożynę kontraktowym nauczycielem w Mysłowicach, Andrzeja Bukałę tymczasowym nauczycielem w Bytkowie, Ignacego Bałoniaka kontraktowym nauczycielem w Łagiewnikach, Władysława Brodowskiego kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Helenę Bilską kontraktową nauczycielką rob. kob. w Chropaczowie, Aurelję Czyżównę kontraktową nauczycielką w Rydułtowach, Marję Dąbrowską kontraktową nauczycielką w Orzeszu, Marjana Antoniego Fiszera kontrakt. nauczycielką w Król. Hucie, Józefa Filanowskiego tymczasowym nauczycielem w Orzupowicach, Kazimierza Frygalskiego kontraktowym nauczycielem w Rybniku, Zofję Gołębiow-

ską kontraktową nauczycielką w Bojszowach Gór., Wandę Gajdzicównę kontraktową nauczycielką w Kobiórze, Wincenteg Gieremka kontrakto-kontraktową nauczycielką w Kobiórze, Wincentego Gierembka kontraktową nauczycielką w Kobiórze, Marję Krzystkównę kontraktową nauczycielką w Bziu Górnym, Tadeusza Krawczyka kontraktowym nauczycielem w Jejkowicach, Emilję Kołodziejczykównę kontraktową nauczycielką gosp. dom. w Radlinie D., Walerję Kloskównę kontraktową nauczycielką rob. kob. w Rybniku, Ewę Kaletównę kontraktową nauczycielką w Wielkiej Dąbrówce, Czesława Kumalę kontraktowym nauczycielem w Pszczynie, Augustyna Kołcza kontraktowym nauczycielem w Lipinach, Antoniego Krysia kontraktowym nauczycielem w Lipinach, Marjana Karcza kontraktowym nauczycielem w Wielkich Piekarach, Janinę Lewicką kontraktową nauczycielką w Mościskach, Alfreda Lipskiego kontraktowym nauczycielem w Pszczynie, Leona Lacha kontraktowym nauczycielem w Lipinach, Rozalję Mikulankę kontraktową nauczycielką w Jankowicach, Marję Malarównę kontraktową nauczycielką w Pasieczce, Helenę Mierkównę kontraktową nauczycielką w Szarleju, Jana Myszewskiego kontraktowym nauczycielem w Bytkowie, Helenę Michalewską kontraktową nauczycielką w Łagiewnikach, Esterę Mersandównę kontraktową nauczycielką w Katowicach, Kazimierza Motykiewicza kontraktowym nauczycielem w Jastrzebie D., Jadwigę Nawotnę kontraktową nauczycielką w Piasku, Krystynę Niewiadomską kontraktową nauczycielką w Czerwionce, Marję Niemcową kontraktową nauczycielką rob. kob. w Nowym Bytomiu, Antoniego Nogaja kontraktowym nauczycielem w Świętochłowicach, Teofila Oszka kontraktowym nauczycielem w Knurowie, Adolfa Oczadłego kontraktowym nauczycielem w Mysłowicach, Leona Obiorę kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Stanisławę Antoninę Pytrykiewiczównę tymczasową nauczycielką w Pniowcu, Feliksa Poradzewskiego kontraktowym nauczycielem w Nowej Wsi, Hildegardę Pitlokównę tymczasową nauczycielką rob. kob. w Michałkowicach, Janinę Popielową kontraktową nauczycielką gospodarstwa dom. w Mikołowie, Jadwigę Rzepkównę kontraktową nauczycielką gosp. dom. w Brzozowicach, Marję Radwańską kontraktową nauczycielką w Lipinach, Zofję Robuszczankę kontraktową nauczycielką w Kamieniu, Leona Ratajczaka kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Janinę Szwejównę kontraktową nauczycielką w Cielmicach, Erwina Szkutę kontraktowym nauczycielem w Wielkich Hajdukach, Eugenjusza Szajnowskiego kontraktowym nauczycielem w Brzozowicach, Janinę Skałównę kontraktową nauczycielką w Brzezinach, Marję Sewerynównę kontraktową nauczycielką w Rydułtowach, Franciszka Skowyrę kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Zenona Sobolewskiego kontraktowym nauczycielem w Rybniku, Kazimierza Stelmacha kontraktowym nauczycielem w Katowicach, Piotra Stochniałka kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Józefę Węgrowską kontraktową nauczycielką gosp. dom. w Król. Hucie, Kazimierza Wiśniewskiego kontraktowym nauczycielem w Szarleju, Wilhelminę Witkównę kontraktową nauczycielką w Żytnej, Feliksa Wajlera kontraktowym nauczycielem w Chropaczowie, Józefa Zagórskiego tymczasowym nauczycielem w Lipinach, Józefa Zieleźnika kontraktowym nauczycielem w Krywałdzie, Henryka Zimmermanna kontraktowym nauczycielem w Mysłowicach.

Pan Wojewoda przeniósł kierowników szkół powszechnych:

Pawła Szczeponika z Siemianowic do Wielkich Piekar, Karola Rdygiela z Czyżowic do Knurowa, Franciszka Ferenca z Bijasowic do Dzieckowic.

Pan Wojewoda przeniósł nauczycieli szkół powszechnych:

Hermana Sterlacha z Kopalni Boera do Golasowic, Aleksandra Jarończyka z Murcek do Kopciowic, Leopolda Musiolika z Biertułtów do Nieboczów, Tadeusza Mazurka z Gierałtowic do Wilczy Dolnej, Janinę Kajtochównę z Oświęcimia do Wielkich Piekar, Marję Bartkowską z Czuchowa do Stanowic, Marję Olechowską z Rybnika do Czuchowa, Helenę Bidzińską z Sasowa do Jawornicy, Emę Mermelową z Łazisk Górnych do Siemianowic, Wilhelma Bizanca z Siemianowic do Świętochłowic, Stanisława Szelca z Jawornicy do Lublina, Franciszka Retka z Pszowskich Dołów do Łazisk, Wincentego Hojnackiego z Lipin do Nowych Hajduk, Ligję Metlewiczównę z Łazisk do Pszowskich Dołów, Teobalda Lanżę z Nowej Wsi do Makoszów, Romana Neugebauera z Siemianowic do Rudy, Kazimierę Rogalską z Nikiszowca do Małej Dąbrówki, Franciszka Szpalę z Roździenia do Szopienic, Jana Gęsiora z Rybnika do Leszczyn, Stanisława Śpiewaka z Kończyc do Bielszowic, Helenę Bohosiewiczównę z Radlina Dolnego do Król Huty, Zofję Machnicką z Podlesia do Mysłowic, Józefa Pańkowskiego z Brzezinki do Mysłowic, Janinę Rechanową z Mikołowa do Rybnika, Władysława Sznurę z Piasecznej do Tarn. Gór, Agnieszkę Popczykównę z Wielkiej Dąbrówki do Brzozowic, Karola Laquę z Koszęcina do Szarleja, Władysława Bąkiewicza z Olszyn do Radzionkowa, Jana Kotucza z Lublińca do Katowic, Franciszka Chrza z Łagiewnik do Sadowa, Franciszka Goriwodę z Siemianowic do Lipin, Emila Bronnego z Świętochłowic do Lipin, Teofila Bronnego z Wielkich Hajduk do Michałkowic, Jana Przybyłę z Wielkich Hajduk do Świętochłowic, Jadwigę Kuliżankę z Pstrążnej do Knurowa, Wojciecha Bodziocha z Rudy do Skrzeczkowic, Olgierda Kielera z Krzeczkowic do Niewiadomia, Janinę Bełzowską z Reptów Nowych do Reptów Starych, Michalinę Rzechalównę z Boruszowca do Tarnowskich Gór, Wincentego Kudłeka z Dzieckowic do Bijasowic, Jana Jędrzejczyka z Dzieckowic do Łąki, Tadeusza Axentowicza z Łąki do Dzieckowic.

Pan Wojewoda zwolnił ze służby nauczycielskiej w szkołach powszechnych:

Karola Frenzla w Katowicach, Piotra Grabowieckiego w Niedobczycach, Emila Wolfa w Chebziu, Gertrudę Bulendziankę w Mikołowie, Annę Siwkównę w Michałkowicach, Stanisławę Salabużankę w Jawornicy, Marję Hattównę w Rudzie, Jana Pytla w Niewiadomiu, Stanisława Ludwiga w Wielkiej Dąbrówce, Franciszka Stanacha w Jastrzębiu Dolnym, Jana Porębskiego w Małej Dąbrówce, Czesława Neumana w Bytkowie, Ferdynanda Piwowara w Wielkich Hajdukach, Antoninę Moskalukównę w Siemianowicach, Jana Barthla w Świętochłowicach, Rafała Kołodzieja w Wełnowcu, Michalinę Rzensikowską w Szarleju, Wilhelma Słowika w Świętochłowicach, Elżbietę Wiederównę w Chropaczowie, Marję Saft w Nowej Wsi, Wandę Ilska w Katowicach, Karola Kaurczano w Radzion-

kowie, Karola Santarjusa w Chorzowie, Włodzimierza Czerwińskiego w Jankowicach, Zbigniewa Skrockiego w Bańgowie, Leona Lelonka w Królewskiej Hucie.

Pan Wojewoda zwolnił ze służby z dniem 31. lipca 1927:

1) p. Marję z Mirowskich Wawrykową, stałą nauczycielkę szkoły powszechnej w Goczałkowicach, z powodu zamążpójścia, przyznając jej odprawę stosownie do postanowień ustawy z dn. 29. marca 1926. (Dz. U. Śl. Nr. 8, poz. 12 z dn. 10. IV. 1926).

2) p. Janinę z Łukaszkiewiczów Wietrznową stałą nauczycielkę szkoły powszechnej w Słupnej, z powodu zamążpójścia, przyznając jej odprawę stosownie do postanowień ustawy z dn. 29. marca 1926.

167.

KONKURSY.

Posady w seminarjach nauczycielskich:

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza niniejszem konkurs na posadę nauczyciela przyrody w państw. seminarjum nauczycielskiem żeńskiem w Mysłowicach.

Podania należycie udokumentowane należy wnosić do Wydziału O. P. do 15 grudnia 1927 r.

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza **konkurs** na następujące posady w szkołach powszechnych:

1) kierownika 6 kl. szkoły katolickiej w **Skrzeszowie** (organicznie połączone z organistostwem),

2) kierownika 3 kl. szkoły katolickiej w **Ruptawie** (organicznie połączone z organistostwem),

3) kierownika 7 kl. szkoły katolickiej w Kopalni Emy (mieszkanie służbowe, ogród, dogodne połączenie kolejowe),

4) kierownika 7 kl. szkoły katolickiej Nr. III w **Rydułtowach** (mieszkanie służbowe, ogród, pole, dogodne połączenie kolejowe).

Wydział Oświecenia Publicznego ogłasza KONKURS na następujące posady stałych kierowników szkół powszechnych:

1) w **Woli,** pow. pszczyński, szkoła 3-klasowa,

2) w **Woszczycach,** pow. pszczyński, szkoła 3-klasowa,

3) we **Frydku,** pow. pszczyński, szkoła 4-klasowa,

4) w **Suszcu,** pow. pszczyński, szkoła 4-klasowa, połączona z organistostwem,

5) w **Szerokiej,** pow. pszczyński, szkoła 5-klasowa, połączona z organistostwem,

6) w **Chełmie Wielkim,** pow. pszczyński, szkoła 7-klasowa,

7) w **Bielszowicach,** pow. katowicki, szkoła II, 8-klasowa,

8) w **Kochłowicach,** pow. katowicki, szkoła III, 8-klasowa,

9) w **Nowej Wsi,** pow katowicki, szkoła I, 8-klasowa.

Należycie udokumentowane podania wnosić należy drogą służbową do **Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach** w terminie do dnia **15. grudnia 1927 r.**

168.

Komunikaty.

Z Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół powszechnych i wydziałowych w Bobrku przy Cieszynie.

Egzamina kwalifikacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych i wydziałowych z językiem wykładowym polskim i niemieckim rozpoczną się w terminie jesiennym w seminarjum naucz. w **Bobrku przy Cieszynie** dnia **21. listopada 1927 r. o godz. 8 rano** częścią pisemną.

Podania o dopuszczenie do egzaminu wnosić należy do Rady Szkolnej Powiatowej w drodze urzędowej **najpóźniej do 29. października b. r.**, która je przedłoży Dyrekcji Komisji do dnia 10. listopada b. r.

Do podań załącza się krótki życiorys z opisem przebiegu wykształcenia, świadectwo dojrzałości względnie kwalifikacyjne, wszystkie dekrety i spis przepisanej lektury pedagogicznej. Kandydaci, zgłaszający się do egzaminu wydziałowego, przedkładają prócz tego spis lektury i przerobionych dzieł.

Kandydaci nieznani osobiście żadnemu z członków Komisji, przedstawią dowód tożsamości osoby. Podania kandydatów, które nie są zaopatrzone w przepisane załączniki lub które wpłyną do Komisji po 10. listopada b. r., zwróci się kandydatom bez rozpatrzenia.

Potrzebnych ponadto wyjaśnień udziela Dyrekcja Komisji egzaminacyjnej w godzinach urzędowych.

W sprawie zaginięcia pieczęci.

Kierownictwo szkoły przemysłowej dokształcającej w Tarnowskich Górach zawiadamia, że zaginęła okrągła pieczęć z napisem w otoku: „Szkoła dokształcająca przemysłowa", w środku „w Tarnowskich Górach" Pieczęć niniejszą unieważnia się.

Dotyczy: Oferty firm spedytorskich przy przeprowadzkach urzędników.

Z kół spedytorskich zwrócono uwagę, iż przy przeprowadzkach urzędników poważniejsze firmy spedytorskie nie są wzywane do składania ofert, natomiast zlecenia oddawane są firmom mniejszym, nie zawsze stosującym zdaniem zażalających. się prawidłową kalkulację.

Podając powyższe do wiadomości, Izba Handlowa w Katowicach uprasza o łaskawe wzywanie poważniejszych firm spedytorskich do składania ofert. niezawodnie zaś stosowanie tego systemu połączone będzie

z korzyścią dla interesów Skarbu, gdyż z powodu konkurencji przedsiębiorstwa spedycyjne, zniewolone będą stosować możliwie tanią kalkulację.

W sprawie filmu p. t. „Śląsk — Źrenica Polski".

Staraniem Kinematograficznej Agencji Propagandowej „Kape-Film" (Warszawa — Senatorska 38) dokonano zdjęcia filmu p. t. „Śląsk — Źrenica Polski".

Film ten, obrazujący życie Śląska, zwłaszcza jego produkcję w zakresie przemysłu górniczego i hutniczego, wykonany bez zarzutu, zalecony został przez Międzyministerjalną Podkomisję Filmową do wyświetlania zarówno dla celów oświatowych jak i propagandowych.

(Nr. I. 17387/27).

169.

Sprostowanie.

W Dzienniku Urzędowym W. O P. Nr. 8/9 z dnia 15. września 1927 poz. 136 str. 159 wiersz ósmy od dołu zaszła w okólniku Wydziału Zdrowia Publicznego z dnia 2. lipca 1927 r. I. Z. P. 722/60/Pl. następująca omyłka druku:

Zamiast „dwóch tygodni" winno być „dwóch dni" jak to jest uwidocznione na blankietach kart porady.

P. Rohrbacha Eugenjusza st. kierownika przeniesionego na równorzędną posadę st. kierownika do Orzegowa wymieniono mylnie w dziale przeniesień nauczycieli, co się niniejszem prostuje.

170.

Zmarli.

Grządziel Karol nauczyciel gimnazjum mat.-przyrodniczego w Katowicach zmarł dnia 9. VIII. 1927 r.

Zając Alojzy nauczyciel szkoły powszechnej w Brzeziu p. Rybnik, zmarł 4. VII. 1927 r.

Szeja Paulina st. nauczycielka szkoły XI. dla mniejszości językowej w Królewskiej Hucie, zmarła dnia 3. VIII. 1927 r.

171.

Wydawnictwa.

M. Arcta „Słownik ortograficzny" wydanie III, poprawione i uzupełnione przez prof. Stanisława Szobera Cena: broszury zł. 10.—, w miękkiej oprawie płóciennej — zł. 12.—.

Jest to najobszerniejszy z istniejących słowników tego rodzaju, bo zawiera na 356 stronicach trzyszpaltowych przeszło 60.000 wyrazów. Przytem wyrazy są nietylko podzielone na zgłoski, wskazujące, jak prze-

nosić, lecz mają dodane końcówki najważniejszych odmian gramatycznych, przypadków, czasów, liczb. Tych końcówek jest przeszło 150.000.

W poprzednich wydaniach pisownia była zastosowana podług zasad „Wielkiego słownika“ Kryńskiego i Karłowicza. Obecnie jest wprowadzona pisownia podług uchwał Polskiej Akademji Umiejętności z r. 1918, a więc obowiązującą w całej Polsce.

M. Arcta „Słownik ortograficzny“ odda szkolnictwu znaczne usługi i to zarówno nauczycielstwu, jak i uczniom.

Nakładem **Księgarni Szkolnej w Poznaniu** ukazała się nowa, bardzo pożyteczna książka:

KORESPONDENCJA NAUCZYCIELA Z WŁADZAMI

Kazimierza Błaszczyńskiego, referenta Kuratorjum Okr. Szk. Poznańskiego

Cena zł. 3,80 (z przesyłką jako zwykły druk zł. 4,—, druk polecony zł. 4,30). Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Książka ta ma udzielić niezbędnych informacyj o korespondencji urzędowej i o instytucjach prawa administracyjnego.

Często bowiem pisma do władz z powodu nieznajomości zasad korespondencji i norm prawnych lub niewłaściwego ujęcia treści, nie osiągają zamierzonego celu i obciążają tylko władze niepotrzebną korespondencją.

Książka ta nie jest zwykłym zbiorem różnych wniosków, kontraktów, sprawozdań itp. lecz **sumiennym poradnikiem Nauczycielstwa** w sprawach najróżnorodniejszych, jakie mogą zachodzić w życiu prywatnem i w stosunkach służbowych.

Przy każdym wzorze podany jest krótki komentarz, informujący o normach prawnych lub obowiązujących przepisach.

Znajomość przepisów bowiem jest podstawą pisma urzędowego.

Całość książki obejmuje 138 stron: pierwsza część (do str. 38) zawiera ogólne uwagi o korespondencji, opłatach stemplowych, kontraktach, postępowaniu dyscyplinarnem itp.; drugą część stanowi sto wzorów komentowanych.

Wydział Oświecenia Publicznego poleca książkę tę uwadze Nauczycielstwa.

173.

Ogłoszenia.

Niedawno wprowadzony został na rynek preparat odkażający

KREOZOTAN

wyrobu Krajowego,

jako najodpowiedniejszy i najekonomiczniejszy przy odkażaniu wszelkich miejsc zarażonych, przy dezynfekcji śmietników, rynsztoków, ustępów, jak również nadający się do odkażania wszelkich sprzętów bez niszczącego oddziaływania na nie.

Odmiana tego preparatu — **KREOZOTAN Nr. 2** stanowi pyłochłonną **emulsję dezynfekcyjną** mającą specjalne zastosowanie we wszelkich pomieszczeniach przeznaczonych dla użytku publicznego.

Kreozotan, będąc w użyciu znacznie tańszy od kwasu karbolowego, fenolu i lyzolu, posiada 25 razy większą siłę dezynfekcyjną od czystego karbolu, jak również przewyższa znacznie pod tym względem fenol i lyzol.

Cena preparatu **Kreozotan** wynosi zł. 0,75, zaś **Kreozotanu Nr. 2** zł. 0,85 za 1 kilogram loco skład fabryczny bez opakowania, które jest liczone po cenie własnego kosztu.

Szczegółowy sposób stosowania obu preparatów, oraz wyniki badania ich przez Państwowy Zakład Hygjeniczny w Warszawie Oddział Djagnostyki Bakterjologicznej), podaje na każde żądanie.

Zastępca firmy: KAROL KOWALEWSKI w KATOWICACH, ul. Warszawska 28a.

Cena nr. 10-11 . . . . . zł 2,00
płatnych zaraz po otrzymaniu numeru.
Nr. konta czekowego . P. K. O. 301 973

Cena ogłoszeń:
Cała strona 50 zł, $^{1}/_{2}$ strony 25, $^{1}/_{4}$ strony 12 zł 50 gr
Adres Redakcji i Administracji
»Dziennik Urzędowy Wydziału Oświecenia Publ.«
Katowice, szkoła Szafranka, ul. Szafranka.

Tłoczono w Drukarni Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.